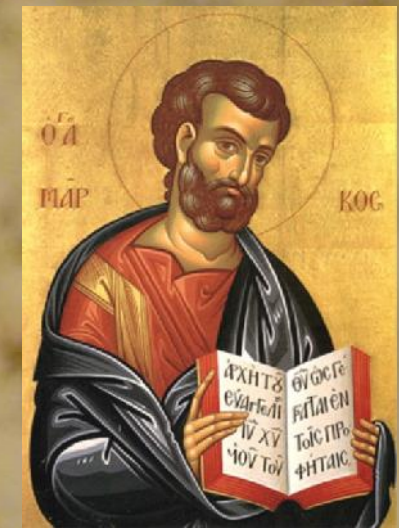

Markus' verhaal
de nieuwe Exodus
in Jezus

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Overzicht

Proloog (1:1-14/15)

Jezus en Jesaja's nieuwe exodus verlossing (1:14/15 - 8:21/30)

- Jahweh's overwinning aangekondigd (1:14/15 – 45)
- Nieuwe wijnzakken: onenigheid rond Jezus (2:1 – 3:19/30)
- Teken van de nieuwe exodus en Jezus' verwerping (3:20/31 – 6:13)
- Brood, zuurdeeg en het onbegrip van de discipelen (6:14 – 8:21/30)

De weg van de nieuwe exodus (8:22/31 – 10:45/52)

1^e lijdensaankondiging en onderwijs (8:31 – 9:1)

- Verheerlijking op de berg (9:2-13)
- Opnieuw een fiasco na een nieuwe Sinaï ervaring (9:14 – 29)

2^e lijdensaankondiging en onderwijs (9:30 - 41)

- Ware heiligheid (9:42 – 10:31)

3^e lijdensaankondiging (10:32 – 45)

- Blinde Barthimeüs (10:46 -52)

Aankomst en verwerping in Jeruzalem (11:1 – 15:47)

- Jezus' aankomst in Zijn tempel (11:1 – 12:44)
- Oordeelsaankondiging over de tempel en de erkenning v/d Mensenzoon (13:1-37)
- Jezus' proces, dood en graf (14:1 – 15:47)

Epiloog 'want zij waren bang' (16:1-8)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Structuur binnen hoofdstuk 4

1. Jezus' gelijkenis van het zaad en de bodems gericht aan de menigten (1-9)
2. **Uitleg**
 - a. over het doel van de zaaier in het zaaien van 'gelijkenis' zaad (10-12)
 - b. over de reactie: de ontvankelijkheid van de bodems voor het 'gelijkenis' zaad (13-20)
3. Openbarende karakter v/d gelijkenissen en waarschuwing om *aandachtig te luisteren* (21-25)
4. De reden om aandachtig te luisteren: *het onverwachte karakter van Gods Koninkrijk* (26-32)
5. Jezus' verlangen om de waarheid te openbaren, *maar op zijn voorwaarden* (33-34)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' gelijkenis v/h zaad & bodems aan menigten

'En Hij begon opnieuw te leren bij de zee. En een zeer grote menigte verzamelde zich bij Hem, zodat Hij aan boord van een schip ging en daarin neerzat op de zee, en de hele menigte was aan de zee op het land. En Hij leerde hun door gelijkenissen vele dingen; en Hij zei in zijn leer tot hen: Hoort! Zie, de zaaier ging uit om te zaaien. En het gebeurde bij het zaaien, dat het ene zaad bij de weg viel, en de vogels kwamen en aten het op. En ander zaad viel op de rotsachtige bodem, waar het niet veel aarde had, en het kwam terstond op, doordat het geen diepe aarde had. En toen de zon was opgegaan, verschroeide het, en doordat het geen wortel had, verdorde het. En ander zaad viel tussen de dorens, en de dorens schoten op en verstikten het, en het gaf geen vrucht. En andere zaden vielen in de goede aarde, schoten op, groeiden en gaven vrucht, en het ene droeg dertigvoudig, het andere zestigvoudig en het andere honderdvoudig. En Hij zei: Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.

En toen Hij alleen was, vroegen zij die Hem omringden, met de twaalf, Hem naar de gelijkenissen. En Hij zei tot hen: U is de verborgenheid van het koninkrijk van God gegeven; maar tot hen die buiten zijn, komt alles in gelijkenissen, opdat zij kijkend kijken en niet zien, en horend horen en niet verstaan; opdat zij niet misschien zich bekeren en hun vergeven wordt. En Hij zei tot hen: Weet u deze gelijkenis niet?

En hoe zult u alle gelijkenissen kennen?

(Mk.4:1-13)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' gelijkenis v/h zaad & bodems aan menigten

'En Hij begon opnieuw te leren bij de zee. En een zeer grote menigte verzamelde zich bij Hem, zodat Hij aan boord van een schip ging en daarin neerzat op de zee, en de hele menigte was aan de zee op het land. En Hij leerde hun door gelijkenissen vele dingen; en Hij zei in zijn leer tot hen..'

(Mk.4:1,2)

- ❖ De gelijkenissen kunnen **niet** geïsoleerd worden van de Beëlzebul controverse!
- ❖ Het koninkrijk van de tegenstander is ten einde! ↔ Israël is verdeeld over wie Jezus is!
- ❖ Er is een duidelijke scheidingslijn getrokken → wie 'gehoor' geeft - wie niet (geen tussenpositie)
- ❖ Betere vertaling: 'Hij begon hun door gelijkenissen vele dingen te leren' → **reactie - crisismoment**
- ❖ **mashal & parabolé**: waaier van betekenissen: spreuk, leerdicht, raadsel, profetisch gezegde
- ❖ Jezus heeft al 'onvermeld' in gelijkenissen gesproken...

'Niemand naait een lap nieuwe stof op een oud kledingstuk... niemand doet jonge wijn in oude zakken;'

(Mk.2:21,22)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' gelijkenis v/h zaad & bodems aan menigten

'Hoor! Zie, de zaaier ging uit om te zaaien. En het gebeurde bij het zaaien, dat het ene zaad bij de weg viel, en de vogels kwamen en aten het op. En ander zaad viel op de rotsachtige bodem, waar het niet veel aarde had, en het kwam terstond op, doordat het geen diepe aarde had. En toen de zon was opgegaan, verschroeide het, en doordat het geen wortel had, verdorde het. En ander zaad viel tussen de dorens, en de dorens schoten op en verstikten het, en het gaf geen vrucht. En andere zaden vielen in de goede aarde, schoten op, groeiden en gaven vrucht, en het ene droeg dertigvoudig, het andere zestigvoudig en het andere honderdvoudig. En Hij zei: Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.'

(Mk.4:3-9)

- ❖ **De gelijkenis van de zaaier?!** Nee, het hoofdonderwerp is de 'bodemgesteldheid'
- ❖ 3 bodemcondities die slecht zijn ↔ 'goede' bodemkwaliteit met drievoudige uitwerking
- ❖ Metafoor volgens het 'bekende' uit het dagelijkse leven → leidt naar het 'onbekende'
- ❖ De hamvraag is, wat is hier het onbekende wat zo belangrijk is om te vatten door 'hoorders'
- ❖ **Superbelangrijk** → de '4 bodems' is *de moeder van alle gelijkenissen!*

'En Hij zei tot hen: Weet u deze gelijkenis niet? En hoe zult u alle gelijkenissen kennen?' (Mk.4:13)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' gelijkenis v/h zaad & bodems aan menigten

'Hoor! Zie, de zaaier ging uit om te zaaien. En het gebeurde bij het zaaien, dat het ene zaad bij de weg viel, en de vogels kwamen en aten het op. En ander zaad viel op de rotsachtige bodem, waar het niet veel aarde had, en het kwam terstond op, doordat het geen diepe aarde had. En toen de zon was opgegaan, verschroeide het, en doordat het geen wortel had, verdorde het. En ander zaad viel tussen de dorens, en de dorens schoten op en verstikten het, en het gaf geen vrucht. En andere zaden vielen in de goede aarde, schoten op, groeiden en gaven vrucht, en het ene droeg dertigvoudig, het andere zestigvoudig en het andere honderdvoudig. En Hij zei: Wie oren heeft om te horen, laat hij horen!

(Mk.4:3-9)

- ❖ **De insluiting** ➡ **'hoort - horen'** ➡ invalshoek om de gelijkenis te begrijpen!!
- ❖ **De sleutel tot alle gelijkenissen** legt alle nadruk op *het belang van aandachtig te horen!*
- ❖ **De gelijkenissen openbaren:** de 'bodemgesteldheid' van je hart (hoe je nu op dit moment hoort!)
- ❖ **De gelijkenissen openbaren:** de 'verborgenheden' van het Koninkrijk (geef je om het Koninkrijk?)
- ❖ De spontane reactie op... is tegelijk het oordeel wat wij over onszelf vellen! (David – Nathan)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' gelijkenis v/h zaad & bodems aan menigten

'Hoor! Zie, de zaaier ging uit om te zaaien. En het gebeurde bij het zaaien, dat het ene zaad bij de weg viel, en de vogels kwamen en aten het op. En ander zaad viel op de rotsachtige bodem, waar het niet veel aarde had, en het kwam terstond op, doordat het geen diepe aarde had. En toen de zon was opgegaan, verschroeide het, en doordat het geen wortel had, verdorde het. En ander zaad viel tussen de dorens, en de dorens schoten op en verstikten het, en het gaf geen vrucht. En andere zaden vielen in de goede aarde, schoten op, groeiden en gaven vrucht, en het ene droeg dertigvoudig, het andere zestigvoudig en het andere honderdvoudig. En Hij zei: Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.'

(Mk.4:3-9)

❖ **Het woord dat gezaaid wordt in de harten** is in Israëls traditie *geen onbekend gegeven*

'Gij Israël, hoor mij, en gij nageslacht Jakobs, luister naar mijn reden. Want ziet **ik zaai mijn wet** in u, en zij zal in u vrucht voortbrengen, en gij zult daarin verheerlijkt worden in eeuwigheid.

Doch onze vaders, die de wet ontvingen, hebben ze niet gehouden, en zij hebben mijn rechten niet bewaard, en de vrucht der wet is niet openbaar geworden, ... Want die ze ontvangen hebben, zijn verloren gegaan, vermits zij niet bewaarden hetgeen in hen gezaaid was.'

(4 Ezra 9: 30-37)

❖ **Bij de 1^e Exodus zaaide Jahweh zijn Torah in de harten van Israel** → oordeel, banvloek

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' gelijkenis v/h zaad & bodems aan menigten

'Hoor! Zie, de zaaier ging uit om te zaaien. En het gebeurde bij het zaaien, dat het ene zaad bij de weg viel, en de vogels kwamen en aten het op. En ander zaad viel op de rotsachtige bodem, waar het niet veel aarde had, en het kwam terstond op, doordat het geen diepe aarde had. En toen de zon was opgegaan, verschroeide het, en doordat het geen wortel had, verdorde het. En ander zaad viel tussen de dorens, en de dorens schoten op en verstikten het, en het gaf geen vrucht. En andere zaden vielen in de goede aarde, schoten op, groeiden en gaven vrucht, en het ene droeg dertigvoudig, het andere zestigvoudig en het andere honderdvoudig. En Hij zei: Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.'

(Mk.4:3-9)

- ❖ De hamvraag is, wat is hier het onbekende wat zo belangrijk is om te vatten door 'hoorders'
- ❖ Gezien vanuit Israëls verwachtingspatroon → **de absolute noodzaak om te reageren**
- ❖ Israël verwachtte dat **Jahweh** bij het aanbreken van het Koninkrijk *alles ging realiseren!*
- ❖ Het Koninkrijk breekt aan, er is scheiding *maar op basis van de toestand van hun hart*
- ❖ Israel beslist over zijn lot → of het zichzelf veroordeelt of... *zich uitstrekt naar het leven!*
- ❖ Het Koninkrijk is niet wat zij ervan verwachtten → **nieuwe wijn moet in nieuwe zakken...**

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' gelijkenis v/h zaad & bodems aan menigten

'Hoor! Zie, de zaaier ging uit om te zaaien. En het gebeurde bij het zaaien, dat het ene zaad bij de weg viel, en de vogels kwamen en aten het op. En ander zaad viel op de rotsachtige bodem, waar het niet veel aarde had, en het kwam terstond op, doordat het geen diepe aarde had. En toen de zon was opgegaan, verschroeide het, en doordat het geen wortel had, verdorde het. En ander zaad viel tussen de dorens, en de dorens schoten op en verstikten het, en het gaf geen vrucht. En andere zaden vielen in de goede aarde, schoten op, groeiden en gaven vrucht, en het ene droeg dertigvoudig, het andere zestigvoudig en het andere honderdvoudig. En Hij zei: Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.'

(Mk.4:3-9)

- ❖ Israëls 'eigen wijze' om Gods Israel te zijn kan niet opgelapt worden, *het moet verdwijnen...*
- ❖ Israel denkende Jahweh te kennen, heeft zijn 'eigen invulling' gemaakt ➡ **Yes we can!**
- ❖ God heeft de leiding, niet Israel, dat voortdurend de controle wil bewaren en niet vertrouwen
- ❖ Koninkrijk moet op **onverwachte wijze** aanbreken ➡ tot genezing ➡ zelfvoorzienigheid
- ❖ **Let op de 'flow' van de tekst:** wie 'buiten' is hoort enkel de gelijkenis, *geen nadere verklaring*
- ❖ *Maar wie tot Jezus komt krijgt de verklaring ➡ duidelijk gevolg v/d Beëlzebub controversie*

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' bedoelingen met de gelijkenissen

'En toen Hij alleen was, vroegen zij die Hem omringden, met de twaalf, Hem naar de gelijkenissen. En Hij zei tot hen: U is de verborgenheid van het koninkrijk van God gegeven; maar tot hen die buiten zijn, komt alles in gelijkenissen, opdat zij kijkend kijken en niet zien, en horend horen en niet verstaan; opdat zij niet misschien zich bekeren en hun vergeven wordt. En Hij zei tot hen: Weet u deze gelijkenis niet? En hoe zult u alle gelijkenissen kennen?
(Mk.4:10-13)

- ❖ Let op de 'hoorders' → niet enkel de 12 + vroege discipelen, *maar allen die Hem omringen*
- ❖ Gelijkenissen → hen die buiten zijn ↔ verborgenheid Koninkrijk → hen die binnen zijn
- ❖ **Wat is DE verborgenheid van het Koninkrijk?**
- ❖ Gods heerschappij tot behoudenis, **IS** aangebroken in *Jezus' machtige daden & woorden!!*
- ❖ **Waarom is dit een geheimenis?!** Niemand verwachtte dat dit zo zou gebeuren...
- ❖ **ALLES** komt nu in gelijkenissen *tot hen die buiten zijn* → **WOORDEN EN DADEN**
- ❖ Jezus' daden zijn eveneens 'mysterieuze raadsels' → 4+4 gelijkenissen in woord & daad

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' bedoelingen met de gelijkenissen

'En toen Hij alleen was, vroegen zij die Hem omringden, met de twaalf, Hem naar de gelijkenissen. En Hij zei tot hen: U is de verborgenheid van het koninkrijk van God gegeven; maar tot hen die buiten zijn, komt alles in gelijkenissen, opdat zij kijkend kijken en niet zien, en horend horen en niet verstaan; opdat zij niet misschien zich bekeren en hun vergeven wordt. En Hij zei tot hen: Weet u deze gelijkenis niet? En hoe zult u alle gelijkenissen kennen?
(Mk.4:10-13)

- ❖ Jezus' machtige daden, 4 gelijkenissen in actie, zijn geen 'kunstjes' van machtsvertoon!
- ❖ **Alles** komt in gelijkenissen → die 'buiten' zijn zich **niet** bekeren, **geen** vergeving vinden?!
- ❖ De sleutel ligt in **het ernstig nemen** van Jezus' aanhaling uit Jesaja 6 **in context**
- ❖ Citaat is de samenvatting → Jesaja zijn 'verdere' prediking **en** Jezus' 'verdere' onderwijs
- ❖ **Functie & doel** van Jezus' prediking in gelijkenissen is gelijklopend met Jesaja in zijn dagen
- ❖ Achtergrondkennis is **noodzakelijk** om Jesaja zijn 'vreemde bediening' te begrijpen...
- ❖ 'kijkend kijken en niet zien!' → herstel van het 'zicht' is belangrijk voor Markus → wegsectie

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Voorbeschouwing en context van Jesaja 6

'Onze God is in de hemel, Hij doet al wat Hem behaagt.
Hun afgoden zijn zilver en goud, het werk van mensenhanden;
zij hebben een mond, maar spreken niet, zij hebben ogen, maar zien niet,
zij hebben oren, maar horen niet, zij hebben een neus, maar ruiken niet,
hun handen, maar zij tasten niet; hun voeten, maar zij gaan niet; zij geven geen geluid met hun keel.
Wie hen maakten, zullen worden als zij, ieder die op hen vertrouwt.
(Ps.115:3-8)

- ❖ Jahweh 'de levende God' is in de mogelijkheid, bezit macht, om elke actie te ondernemen
- ❖ Wie zich van Hem afkeert voor 'waardeloze afgoden' wordt even 'vruchteloos' als hen
- ❖ Als Gods beeldragers bezitten wij eveneens de 'vrije' mogelijkheid & capaciteit tot actie...
'Wanneer deze tekenen aan u geschieden, doe dan wat uw hand vindt, want God is met u.' (1 Sam.10:7)
- ❖ Geweldige vrijheid, denk aan Eden, er was slechts één iets wat de mens onthouden werd!
- ❖ Maar verloochen 'de levende God' en je verliest al je 'zintuigen' om je als mens te gedragen
- ❖ Totaal onwetend wat het betekent om als Gods beeldrager te handelen naar Gods beeld

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Voorbeschouwing en context van Jesaja 6

'In het sterfjaar van koning Uzzia zag ik de Here zitten op een hoge en verheven troon en zijn zomen vulden de tempel. Serafs stonden boven Hem... En de een riep de ander toe: Heilig, heilig, heilig is Jahweh der legermachten, de ganse aarde is de volheid van zijn heerlijkheid. En de dorpelposten beefden van het luide roepen en het huis werd vervuld met rook. Daarop hoorde ik de stem van Jahweh, die zei:

Wie zal Ik zenden en wie zal voor Ons gaan? En ik zei: Hier ben ik, zend mij. Toen zeide Hij: Ga, zeg tot dit volk: Hoort aldoor, maar verstaat niet, en ziet aldoor, maar merkt niet op. Maak het hart van dit volk vet, maak zijn oren doof en doe zijn ogen dichtkleven, opdat het met zijn ogen niet ziet en met zijn oren niet hoort en opdat zijn hart niet versta, zodat het zich niet bekere en genezen worde. Toen vroeg ik: Hoelang, Jahweh? Hij antwoordde: Totdat de steden verwoest zijn, zodat er geen inwoner meer is, ... en Jahweh de mensen ver verwijderd heeft en het verlaten gebied in het land groot is.' (Jes.6:1-13 selectie)

- ❖ Jesaja 1 Jahweh heeft een rechtsgeding met zijn volk (1:18-20)
- ❖ Jesaja 2-4 Jahweh legt de vinger op Israëls tekortkomingen, doet een appel aan hun hart Jahweh tuchtigt hen onderwijl, maar er volgt geen reactie, geen bekering
- ❖ Jesaja 5 Het lied van de wijngaard, Jahweh doet alles voor zijn geliefde *maar zij keert Hem de rug toe*. Israel veroordeelt zichzelf. (juridische gelijkenis! David & Nathan)
Jahweh is jullie Echtgenoot, ondanks Zijn goedheid krijgt Hij enkel minachting!

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Voorbeschouwing en context van Jesaja 6

'In het sterfjaar van koning Uzzia zag ik de Here zitten op een hoge en verheven troon en zijn zomen vulden de tempel. Serafs stonden boven Hem... En de een riep de ander toe: Heilig, heilig, heilig is Jahweh der legermachten, de ganse aarde is de volheid van zijn heerlijkheid. En de dorpelposten beefden van het luide roepen en het huis werd vervuld met rook. Daarop hoorde ik de stem van Jahweh, die zei:

Wie zal Ik zenden en wie zal voor Ons gaan? En ik zei: Hier ben ik, zend mij. Toen zeide Hij: Ga, zeg tot dit volk: Hoort aldoor, maar verstaat niet, en ziet aldoor, maar merkt niet op. Maak het hart van dit volk vet, maak zijn oren doof en doe zijn ogen dichtkleven, opdat het met zijn ogen niet ziet en met zijn oren niet hoort en opdat zijn hart niet versta, zodat het zich niet bekere en genezen worde. Toen vroeg ik: Hoelang, Jahweh? Hij antwoordde: Totdat de steden verwoest zijn, zodat er geen inwoner meer is, ... en Jahweh de mensen ver verwijderd heeft en het verlaten gebied in het land groot is.' (Jes.6:1-13 selectie)

- ❖ Jesaja 1 Jahweh heeft een rechtsgeding met zijn volk (1:18-20)
- ❖ Jesaja 2-4 Jahweh legt de vinger op Israëls tekortkomingen, doet een appel aan hun hart
Jahweh tuchtigt hen onderwijl, maar er volgt geen reactie, geen bekering
- ❖ Jesaja 5 Na het lied volgt 6x wee, 6 oordelen, 3+3 ➡ scheppingsdagen Genesis 1

'Het zal te dien dage over hen heen bruisen als het bruisen der zee; aanschouwt men de aarde, zie, er is benauwende duisternis, en het licht is verduisterd door de wolken.' (Jes.5:30)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Voorbeschouwing en context van Jesaja 6

'In het sterfjaar van koning Uzzia zag ik de Here zitten op een hoge en verheven troon en zijn zomen vulden de tempel. Serafs stonden boven Hem... En de een riep de ander toe: Heilig, heilig, heilig is Jahweh der legermachten, de ganse aarde is de volheid van zijn heerlijkheid. En de dorpelposten beefden van het luide roepen en het huis werd vervuld met rook. Daarop hoorde ik de stem van Jahweh, die zei: Wie zal Ik zenden en wie zal voor Ons gaan? En ik zei: Hier ben ik, zend mij. Toen zeide Hij: Ga, zeg tot dit volk: Hoort aldoor, maar verstaat niet, en ziet aldoor, maar merkt niet op. Maak het hart van dit volk vet, maak zijn oren doof en doe zijn ogen dichtkleven, opdat het met zijn ogen niet ziet en met zijn oren niet hoort en opdat zijn hart niet versta, zodat het zich niet bekere en genezen worde. Toen vroeg ik: Hoelang, Jahweh? Hij antwoordde: Totdat de steden verwoest zijn, zodat er geen inwoner meer is, ... en Jahweh de mensen ver verwijderd heeft en het verlaten gebied in het land groot is.' (Jes.6:1-13 selectie)

- ❖ Wat wordt in een tempel aangetroffen? → Het 'beeld van de godheid' die er geëerd wordt
- ❖ Israel was Gods nieuwe mensheid geplaatst in een nieuw Eden → **Gods woonplaats**
- ❖ Israel is van Jahweh afvallig geworden, loopt volhardend & onbekeerlijk andere 'goden' na
- ❖ Prediking van Jesaja → gaat Israel vormen naar het beeld van hun 'beminde afgoden'
- ❖ De Lex tallionis → als jullie niet Mijn beelddragere willen zijn, geef ik u **de wens van je hart**

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Voorbeschouwing en context van Jesaja 6

'In het sterfjaar van koning Uzzia zag ik de Here zitten op een hoge en verheven troon en zijn zomen vulden de tempel. Serafs stonden boven Hem... En de een riep de ander toe: Heilig, heilig, heilig is Jahweh der legermachten, de ganse aarde is de volheid van zijn heerlijkheid. En de dorpelposten beefden van het luide roepen en het huis werd vervuld met rook. Daarop hoorde ik de stem van Jahweh, die zei: Wie zal Ik zenden en wie zal voor Ons gaan? En ik zei: Hier ben ik, zend mij. Toen zeide Hij: Ga, zeg tot dit volk: Hoort aldoor, maar verstaat niet, en ziet aldoor, maar merkt niet op. Maak het hart van dit volk vet, maak zijn oren doof en doe zijn ogen dichtkleven, opdat het met zijn ogen niet ziet en met zijn oren niet hoort en opdat zijn hart niet versta, zodat het zich niet bekere en genezen worde. Toen vroeg ik: Hoelang, Jahweh? Hij antwoordde: Totdat de steden verwoest zijn, zodat er geen inwoner meer is, ... en Jahweh de mensen ver verwijderd heeft en het verlaten gebied in het land groot is.' (Jes.6:1-13 selectie)

- ❖ Jesaja krijgt slechts een 'kleine navolging' en *wat gebeurt er met het overige volk?*
- ❖ Jesaja 7 Jesaja moet met één van zijn zonen naar Achaz toe in 'Jeruzalem'
Jahweh wil Achaz & Jeruzalem verlossing bieden voor de bedreiging
Ondanks dat Achaz alles mag vragen, weigert hij Jahweh 'gehoor' te geven
Achaz geeft niks om Gods wil en is vastberaden 'zijn ding' te doen...
- ❖ Treffend predikt Jesaja oordeel t.a.v. Achaz doormiddel van '**parabel - kindernamen**'

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Voorbeschouwing en context van Jesaja 6

'In het sterfjaar van koning Uzzia zag ik de Here zitten op een hoge en verheven troon en zijn zomen vulden de tempel. Serafs stonden boven Hem... En de een riep de ander toe: Heilig, heilig, heilig is Jahweh der legermachten, de ganse aarde is de volheid van zijn heerlijkheid. En de dorpelposten beefden van het luide roepen en het huis werd vervuld met rook. Daarop hoorde ik de stem van Jahweh, die zei: Wie zal Ik zenden en wie zal voor Ons gaan? En ik zei: Hier ben ik, zend mij. Toen zeide Hij: Ga, zeg tot dit volk: Hoort aldoor, maar verstaat niet, en ziet aldoor, maar merkt niet op. Maak het hart van dit volk vet, maak zijn oren doof en doe zijn ogen dichtkleven, opdat het met zijn ogen niet ziet en met zijn oren niet hoort en opdat zijn hart niet versta, zodat het zich niet bekere en genezen worde. Toen vroeg ik: Hoelang, Jahweh? Hij antwoordde: Totdat de steden verwoest zijn, zodat er geen inwoner meer is, ... en Jahweh de mensen ver verwijderd heeft en het verlaten gebied in het land groot is.' (Jes.6:1-13 selectie)

❖ Treffend predikt Jesaja oordeel t.a.v. Achaz doormiddel van '**parabel - kindernamen**'

Sear -jasub: 'Een restje zal terugkeren' (Jes.7:3)

Immanuel: 'God met ons' (Jes.7:13)

Maher-salal Chas -baz: 'haastige buit, spoedige roof' (Jes.8:3)

❖ '**Parabel - namen**' ➡ **diepere betekenis** ➡ openbaren het **afgodische hart** van Achaz

❖ Daarom zal Achaz uiteindelijk doof & blind blijven en verharden door Jesaja zijn boodschap

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' gelijkenis v/h zaad & bodems aan menigten

'Hoor! Zie, de zaaier ging uit om te zaaien. En het gebeurde bij het zaaien, dat het ene zaad bij de weg viel, en de vogels kwamen en aten het op. En ander zaad viel op de rotsachtige bodem, waar het niet veel aarde had, en het kwam terstond op, doordat het geen diepe aarde had. En toen de zon was opgegaan, verschroeide het, en doordat het geen wortel had, verdorde het. En ander zaad viel tussen de dorens, en de dorens schoten op en verstikten het, en het gaf geen vrucht. En andere zaden vielen in de goede aarde, schoten op, groeiden en gaven vrucht, en het ene droeg dertigvoudig, het andere zestigvoudig en het andere honderdvoudig. En Hij zei: Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.'

(Mk.4:3-9)

- ❖ Jezus doet 'machtige daden' voor de ogen van Israel **en kondigt het Koninkrijk aan**
- ❖ **Israëls reactie** → geen bekering & geloof, *weigeren op de uitnodiging in te gaan...*
- ❖ De **experten uit 'Jeruzalem'** oordelen zelfs dat Jezus 'begeesterd' is door de satan!
- ❖ Dit is geen kleine misvatting maar **moedwillig verzet** tegen de **Geest van God**
- ❖ Op dit punt gekomen gaat Jezus in gelijkenissen spreken, *net als Jesaja...*
- ❖ Gelijkenissen zullen nu de afgoderij v/h hart aan het licht brengen, *net zoals bij Achaz...*

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' gelijkenis v/h zaad & bodems aan menigten

'Hoor! Zie, de zaaier ging uit om te zaaien. En het gebeurde bij het zaaien, dat het ene zaad bij de weg viel, en de vogels kwamen en aten het op. En ander zaad viel op de rotsachtige bodem, waar het niet veel aarde had, en het kwam terstond op, doordat het geen diepe aarde had. En toen de zon was opgegaan, verschroeide het, en doordat het geen wortel had, verdorde het. En ander zaad viel tussen de dorens, en de dorens schoten op en verstikten het, en het gaf geen vrucht. En andere zaden vielen in de goede aarde, schoten op, groeiden en gaven vrucht, en het ene droeg dertigvoudig, het andere zestigvoudig en het andere honderdvoudig. En Hij zei: Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.'

(Mk.4:3-9)

- ❖ De leiders krijgen uiteindelijk de gelijkenis van de landlieden te horen in Mk.12 (vgl. Jes.5!)
- ❖ Ze 'horen' wel dat Jezus op hen doelt, maar 'vatten' het niet *en er volgt geen bekering...*
- ❖ De leiders zijn 'buiten' en de discipelen zijn 'binnen' en... *de menigten?*
- ❖ De zeer grote menigten zijn echter nog niet op dit punt gekomen, volgen hun leiders (nog) niet
- ❖ Menigten → 'nauwgezet luisteren' → hoe ze Jezus 'horen' zal **beslissen waar ze staan**

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' gelijkenis v/h zaad & bodems aan menigten

'Hoor! Zie, de zaaier ging uit om te zaaien. En het gebeurde bij het zaaien, dat het ene zaad bij de weg viel, en de vogels kwamen en aten het op. En ander zaad viel op de rotsachtige bodem, waar het niet veel aarde had, en het kwam terstond op, doordat het geen diepe aarde had. En toen de zon was opgegaan, verschroeide het, en doordat het geen wortel had, verdorde het. En ander zaad viel tussen de dorens, en de dorens schoten op en verstikten het, en het gaf geen vrucht. En andere zaden vielen in de goede aarde, schoten op, groeiden en gaven vrucht, en het ene droeg dertigvoudig, het andere zestigvoudig en het andere honderdvoudig. En Hij zei: Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.'

(Mk.4:3-9)

- ❖ De toestand van **hun harten** zal openbaar worden *in hun reactie op Jezus' gelijkenissen*
- ❖ In de 'Beëlzebul controverse' zagen we al wie **'binnen'** en wie **'buiten'** waren
- ❖ Jezus' reactie → 'familie' wordt niet langer bepaald door de 'bloedlijn' in Gods Koninkrijk
- ❖ Jezus' reactie → 'nationale banden' zijn van geen enkele betekenis meer
- ❖ Alleen wie Jezus **'hoort'** en **'volgt'** gaat nu deel uitmaken van **het Israel van God**
- ❖ Israel wordt gereorganiseerd rond **Jezus' visie** wat het betekent om **Gods heilig volk** te zijn

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' gelijkenis v/h zaad & bodems aan menigten

'Hoor! Zie, de zaaier ging uit om te zaaien. En het gebeurde bij het zaaien, dat het ene zaad bij de weg viel, en de vogels kwamen en aten het op. En ander zaad viel op de rotsachtige bodem, waar het niet veel aarde had, en het kwam terstond op, doordat het geen diepe aarde had. En toen de zon was opgegaan, verschroeide het, en doordat het geen wortel had, verdorde het. En ander zaad viel tussen de dorens, en de dorens schoten op en verstikten het, en het gaf geen vrucht. En andere zaden vielen in de goede aarde, schoten op, groeiden en gaven vrucht, en het ene droeg dertigvoudig, het andere zestigvoudig en het andere honderdvoudig. En Hij zei: Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.'

(Mk.4:3-9)

- ❖ De toestand van **hun harten** zal openbaar worden *in hun reactie op Jezus' gelijkenissen*
- ❖ In de 'Beëlzebul controverse' zagen we al wie **'binnen'** en wie **'buiten'** waren
- ❖ Jezus' reactie ➡ 'familie' wordt niet langer bepaald door de 'bloedlijn' in Gods Koninkrijk
- ❖ Jezus' reactie ➡ 'nationale banden' *zijn van geen betekenis meer*

'Daar is geen Jood of Griek, daar is geen slaaf of vrije, daar is geen man of vrouw; want u bent allen één in Christus Jezus. En als u van Christus bent, dan bent u Abrahams nageslacht en volgens belofte erfgenamen.' (Gal.3:28-29)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' gelijkenis v/h zaad & bodems aan menigten

'Hoor! Zie, de zaaier ging uit om te zaaien. En het gebeurde bij het zaaien, dat het ene zaad bij de weg viel, en de vogels kwamen en aten het op. En ander zaad viel op de rotsachtige bodem, waar het niet veel aarde had, en het kwam terstond op, doordat het geen diepe aarde had. En toen de zon was opgegaan, verschroeide het, en doordat het geen wortel had, verdorde het. En ander zaad viel tussen de dorens, en de dorens schoten op en verstikten het, en het gaf geen vrucht. En andere zaden vielen in de goede aarde, schoten op, groeiden en gaven vrucht, en het ene droeg dertigvoudig, het andere zestigvoudig en het andere honderdvoudig. En Hij zei: Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.'

(Mk.4:3-9)

- ❖ Menigten → 'nauwgezet luisteren' → hoe ze Jezus 'horen' zal **beslissen waar ze staan**
- ❖ Jezus' woorden brengen leven, ofwel, *het zelfde effect als Jesaja zijn prediking in oordeel*
- ❖ Zij die Jezus 'geoordeeld' hebben, zullen steeds vijandiger worden en Hem later doden
- ❖ **De gelijkenissen dwingen mensen in de logische conclusie van de toestand van hun hart**
- ❖ Jezus' gelijkenissen voeren een schiftingsproces door en 'filteren' etnisch Israel (is verdeeld!!)

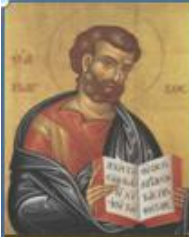
Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

De bodemrespons van het 'parabel' zaad

'De zaaier zaait het woord. Dit zijn degenen, die langs de weg zijn: waar het woord gezaaid wordt, en zodra zij het horen, komt terstond de satan en neemt het woord, dat in hen gezaaid is, weg. En evenzo zijn, die op steenachtige plaatsen gezaaid worden, degenen, die, zodra zij het woord horen, het terstond met blijdschap aannemen. Doch zij hebben geen wortel in zich, maar zijn mensen van het ogenblik; wanneer later verdrukking of vervolging komt om der wille van het woord, komen zij terstond ten val. En een ander deel zijn degenen, die in de dorens gezaaid worden: dit zijn zij, die het woord horen, maar de zorgen van de wereld en het bedrog van de rijkdom en de begeerten naar al het andere komen erbij en verstikken het woord en het wordt onvruchtbaar. En dit zijn degenen, die in goede aarde gezaaid zijn: zij, die het woord horen en in zich opnemen en vrucht dragen, dertigvoud en zestigvoud en honderdvoud.'

(Mk.4:14-20)

- ❖ 1^e bodem → het verharde hart → geen bereidwilligheid → **vooringenomenheid & cynisme**
- ❖ 2^e bodem → oppervlakkige mensen, enthousiast & veelbelovend maar **geen fundament**
- ❖ 3^e bodem → Interesse v/h koninkrijk → bestendige afleiding → **verontreiniging & verstikking**
- ❖ 4^e bodem → **zachte, ontvankelijke harten** die goede vrucht naar vermogen voortbrengen

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

De bodemrespons van het 'parabel' zaad

'De zaaier zaait het woord. Dit zijn degenen, die langs de weg zijn: waar het woord gezaaid wordt, en zodra zij het horen, komt terstond de satan en neemt het woord, dat in hen gezaaid is, weg. En evenzo zijn, die op steenachtige plaatsen gezaaid worden, degenen, die, zodra zij het woord horen, het terstond met blijdschap aannemen. Doch zij hebben geen wortel in zich, maar zijn mensen van het ogenblik; wanneer later verdrukking of vervolging komt om der wille van het woord, komen zij terstond ten val. En een ander deel zijn degenen, die in de dorren gezaaid worden: dit zijn zij, die het woord horen, maar de zorgen van de wereld en het bedrog van de rijkdom en de begeerten naar al het andere komen erbij en verstikken het woord en het wordt onvruchtbaar. En dit zijn degenen, die in goede aarde gezaaid zijn: zij, die het woord horen en in zich opnemen en vrucht dragen, dertigvoud en zestigvoud en honderdvoud.'

(Mk.4:14-20)

- ❖ **Samengevat** : Jezus geeft 3 redenen waarom mensen *niet horen en er geen vrucht komt*
- ❖ **Discipelschap** kan pas **'vruchtbaar'** zijn wanneer er **onvoorwaardelijke toewijding** is...
- ❖ Er is geen ruimte voor halfslachtigheid, vastberadenheid & volharding is vereist ➡ keuzes!
- ❖ Beeld van vrucht dragen & oogst, is zo typisch, denk aan het lied van de wijngaard Jes.5 !
- ❖ Vrucht van de Geest, Gods karakter vertonen en *actief meewerken aan Gods Koninkrijk!*

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

De bodemrespons van het 'parabel' zaad

'De zaaier zaait het woord. Dit zijn degenen, die langs de weg zijn: waar het woord gezaaid wordt, en zodra zij het horen, komt terstond de satan en neemt het woord, dat in hen gezaaid is, weg. En evenzo zijn, die op steenachtige plaatsen gezaaid worden, degenen, die, zodra zij het woord horen, het terstond met blijdschap aannemen. Doch zij hebben geen wortel in zich, maar zijn mensen van het ogenblik; wanneer later verdrukking of vervolging komt om der wille van het woord, komen zij terstond ten val. En een ander deel zijn degenen, die in de dorens gezaaid worden: dit zijn zij, die het woord horen, maar de zorgen van de wereld en het bedrog van de rijkdom en de begeerten naar al het andere komen erbij en verstikken het woord en het wordt onvruchtbaar. En dit zijn degenen, die in goede aarde gezaaid zijn: zij, die het woord horen en in zich opnemen en vrucht dragen, dertigvoud en zestigvoud en honderdvoud.'

(Mk.4:14-20)

- ❖ Om die reden zal de focus nu gericht zijn op de discipelen ➡ **horen & begrijpen** zij het?!
- ❖ 'En Hij zei tot hen: Weet u deze gelijkenis niet? En hoe zult u alle gelijkenissen kennen?' (Mk.4:13)
- ❖ De discipelen blijken evenzeer een probleem te hebben, *maar wat precies?* (hamvraag!)
- ❖ Komende hoofdstukken zullen ons daarop voorbereiden ➡ wegsectie geeft het antwoord

Markus' verhaal
de nieuwe Exodus
in Jezus

